

ACȚIUNILE DETAȘAMENTULUI „18 PAZĂ ZONA PETROLIFERĂ” PENTRU APĂRAREA ZONEI PLOIEȘTI ÎN PERIOADA 23 AUGUST-1 SEPTEMBRIE 1944

Dr. Ion RÎȘNOVEANU

Cercetător științific III – Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”
10.55535/GMR.2023.3.13

Izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial a găsit România într-o situație economică, politică, militară și, mai ales, diplomatică deosebit de dificilă. Expansiunea teritorială a Germaniei a dus la prăbușirea sistemului de alianțe pe care se baza Bucureștiul în condițiile în care, în aprilie 1940, Franța a semnat capitularea.

Tocmai de aceea, presiunile Germaniei au obligat România să intre în sfera de influență a Berlinului, un exemplu concret fiind trimiterea în țara noastră a Misiunii Militare germane, care avea ca scop, printre altele, luarea sub control a resurselor petrolifere și a capacităților de prelucrare existente în zona Ploiești.

Actul de la 23 august 1944, prin care România a întors armele împotriva Germaniei, cu intenția clară de a se alătura Națiunilor Unite, a condus la apariția unei stări de confuzie în rândul efectivelor române și germane dislocate pe Valea Prahovei. Totuși, ordinele energice ale Marelui Stat Major român au fost de a elimina, chiar cu folosirea forței armelor dacă era nevoie, orice rezistență germană în zonă. Această misiune a revenit Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, comandat de generalul de brigadă Grigore Moșteoru, mare unitate aflată în subordinea Corpului 5 Teritorial, comandat de generalul de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu. Concluzia acestui studiu ilustrează efortul și eroismul trupelor române, care, în perioada 31 august-1 septembrie 1944, au anihilat, uneori după lupte grele și cu pierderi în vieți omenești, orice rezistență a unităților germane care, astfel, au fost nevoite să se retragă spre nord și să piardă întregul control asupra resurselor de petrol din zona Ploiești. Aceste aspecte sunt relevate din perspectivă militară, economică și socio-istorică, prin utilizarea tehnicii de documentare.

Cuvinte-cheie: Corpul 5 Teritorial, general de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu, Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă, Divizia 5 Flak, general-maior Julius Kuderna.

INTRODUCERE – CONTEXTUL INTERNAȚIONAL ȘI RAPORTURILE ECONOMICO-MILITARE DINTRE ROMÂNIA ȘI GERMANIA ÎNAINTE DE IZBUCNIREA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

În perioada interbelică, Marile Puteri europene, în special Franța, Marea Britanie și, începând cu 1938, Germania au dus o luptă continuă, prin metode economice și politice, de cele mai multe ori prin intermediul serviciilor secrete, pentru a aduce România în sfera lor de influență. În prima parte a acestei perioade, câștig de cauză pare să fi avut Franța, cu care, la 10 iunie 1926, România a încheiat un Tratat de asistență reciprocă, întărit prin Convenția de la 22 noiembrie același an (Monitorul Oficial nr. 14 din 20 ianuarie 1927, pp. 471-479).

Însă, izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial, la 1 septembrie 1939, odată cu atacarea Poloniei de către Wehrmacht, a modificat raportul de forțe în Europa. Această stare de fapt a fost accentuată odată cu ocuparea Franței, în iunie 1940, motiv pentru care s-a prăbușit întregul sistem de alianțe al României care gravita în jurul Franței și al Marii Britanii. În acest context, evident, Germania a găsit de cuviință să impună o apropiere a Bucureștiului față de interesele expansioniste ale Berlinului, în condițiile în care, în 1938, a avut loc anexarea Austriei, iar la 23 august 1939, la Moscova, Joachim von Ribbentrop și Veaceslav Mihailovici Molotov au semnat un acord bilateral prin care, practic, își împărțeau sferile de interese în Europa.

Mai mult, atenția factorilor germani cu putere de decizie, a lui Hitler în special, era reținută, deopotrivă, atât de poziția geostrategică deosebită în bazinul Mării Negre și la Gurile Dunării, cât și de resursele economice de care dispunea România, în principal cele petrolifere și cerealiere. Tocmai de aceea, evoluția relațiilor internaționale din această perioadă a adus România în cel mai dificil moment, când îi erau amenințate atât integritatea teritorială, cât și însăși existența statală. În acest context, Germania și-a intensificat interesul pentru atragerea României în sfera sa de putere. Acest lucru s-a materializat prin semnarea, la 23 mai 1939, la București, a *Tratatului asupra promovării*

Izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial, la 1 septembrie 1939, odată cu atacarea Poloniei de către Wehrmacht, a modificat raportul de forțe în Europa. Această stare de fapt a fost accentuată odată cu ocuparea Franței, în iunie 1940, motiv pentru care s-a prăbușit întregul sistem de alianțe al României care gravita în jurul Franței și al Marii Britanii.

La 1939, capitalul german în România era insignifiant, iar Berlinul exercita presiuni economice, politice și militare asupra României. În acest sens, este edificator un memoriu al Statului Major de Administrație al Armatei de Uscat germane, elaborat în aprilie 1939, care prevedea faptul că „acordul economic cu România nu oferă o garanție corespunzătoare pentru disponibilități de livrare reală în timp de război. Poziția de monopol a Germaniei în economia petrolieră românească a eșuat”.

raporturilor economice între Regatul României și Reichul German, publicat în Monitorul Oficial nr. 125 din 2 iunie 1939 (pp. 3460-3462).

Interesant este că, în articolul I, se specifica faptul că „planul economic, pe de o parte, va ține socoteală de cerințele de import german, iar pe de alta, de posibilitățile de dezvoltare ale producțiunii române, de necesitățile interne române și de nevoile schimbului economic al României cu alte țări” (Ib.). În același articol, tratatul preciza, în mod clar, domeniile economice în care s-ar fi derulat colaborarea româno-germană, respectiv dezvoltarea și orientarea producției agricole române, precum și „desvoltarea industriilor agricole existente și a înființării de noi industrii agricole și de instalațiuni de prelucrare” (Ib., p. 3461). Tratatul demonstra, prin aceste prevederi, interesul deosebit al Germaniei pentru resursele României. Astfel, se acorda o atenție deosebită exploatarea forestieră și miniere prin înființarea de societăți mixte româno-germane „pentru deschiderea și valorificarea calcopiritei din Dobrogea, minereurilor de crom din Banat, minereurilor de mangan din regiunea Vatra-Dornei – Broșteni” (Ib.). De asemenea, germanii erau interesați de valorificarea zăcămintelor de bauxită, precum și de crearea unei industrii de aluminiu (Ib.).

Însă, miza cea mai importantă pentru Germania în cadrul acestui tratat era legată de resursele de petrol. Tocmai de aceea, punctul 4 din articolul I al acordului prevedea înființarea unei societăți mixte româno-germană „care se va ocupa cu exploatarea petrolului și cu executarea unui program de foraj și prelucrare a țiteiului” (Ib.). Nu în ultimul rând, acest document acorda un spațiu important și relațiilor militare, motiv pentru care punctul 7 stipula faptul că Germania urma să livreze armament și echipament pentru armata, marina, aviația română, precum și pentru industria de armament. Toate acestea în condițiile în care, la 1939, capitalul german în România era insignifiant, iar Berlinul exercita presiuni economice, politice și militare asupra României. În acest sens, este edificator un memoriu al Statului Major de Administrație al Armatei de Uscat germane, elaborat în aprilie 1939, care prevedea faptul că „acordul economic cu România nu oferă o garanție corespunzătoare pentru disponibilități de livrare reală în timp de război. Poziția de monopol a Germaniei în economia petrolieră românească a eșuat. Subordonarea României prin mijloace de politică externă nu s-a realizat până în prezent. Pentru stăpânirea terenurilor petroliere românești, mijloacele militare constituie însă în prezent

singura garanție reală. Aplicarea lor trebuie să aibă ca scop menținerea capacității de funcționare a industriei petroliere românești”. (Istoria militară a poporului român, 1989, pp. 301-302).

ORGANIZAREA SISTEMULUI DEFENSIV ROMÂNNO-GERMAN DIN JURUL ZONEI PETROLIFERE PLOIEȘTI

În condițiile prezentate, în conformitate cu Ordinul General nr. 877 din 30 octombrie 1940, semnat de generalul de corp de armată Ion Antonescu, în calitate de ministru al Apărării Naționale, în România a sosit o comisie militară germană care avea drept scop instruirea trupelor române, astfel: „Trupele germane, formate din câțiva ofițeri instructori, A.C.A. și avioane, precum și dintr-o divizie motomecanizată, au fost chemate de conducerea țării, deci n-au venit fără voia noastră; n-au venit cu gândul de cucerire sau de ocupare, ci au venit cu gând de frate. Am chemat trupele germane să vă învețe folosirea noului armament, pe care îl vom primi din Germania; le-am chemat să vă învețe procedeele de luptă întrebuințate de ei, cu rezultate atât de fericite, în ultimele războaie” (AMNR, dosar 124, f. 138).

La 12 octombrie 1940, au sosit în România primele trupe germane, respectiv Divizia 13 Moto întărită și forțe aeriene, cea mai mare parte dislocată în zona București și în zona petroliferă Ploiești. De aceea, în cadrul Ministerului Apărării Naționale a fost creată Secția a 7-a, care avea ca sarcină atât ținerea evidenței trupelor germane pe teritoriul României și a tuturor bunurilor puse la dispoziția acestora, cât și asigurarea legăturilor dintre conducerea superioară a Armatei române și instanțele germane (Ciobanu, Șerban 2011, p. 112). În această perioadă, în cadrul Misiunii Militare germane au sosit în România 22.430 de militari germani, dintre care 17.561 aparțineau Forțelor Terestre, iar 4.869 Forțelor Aeriene (AMNR, dosar 1789, f. 217).

Sistemul defensiv realizat în jurul Ploieștiului sau *Festung (Fortăreața)*, cum era denumit în acea vreme, era format, la începutul anului 1940, din Grupul 6 Apărare contra Aeronavelor, care avea în subordine trei baterii de tunuri A.A., o baterie de proiectoare și o secție de mitraliere (AMNR, dosar 1877, f. 9). Spre sfârșitul anului 1940, la insistențele părții germane, generalul Ion Antonescu, în calitate de conducător al Statului, a ordonat dislocarea în zona Ploiești a efectivelor Diviziei 2 Gardă, la care se adăugau o companie de blindate și șapte

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

La 12 octombrie 1940, au sosit în România primele trupe germane, respectiv Divizia 13 Moto întărită și forțe aeriene, cea mai mare parte dislocată în zona București și în zona petroliferă Ploiești. De aceea, în cadrul Ministerului Apărării Naționale a fost creată Secția a 7-a, care avea ca sarcină atât ținerea evidenței trupelor germane pe teritoriul României și a tuturor bunurilor puse la dispoziția acestora, cât și asigurarea legăturilor dintre conducerea superioară a Armatei române și instanțele germane.

Comanda Misiunii Militare germane în România nu a fost mulțumită cu forțele Armatei române dislocate în această regiune, motiv pentru care generalul Alfred Gerstenberg, în calitatea sa de șef al Misiunii Militare germane pentru arma Aerului și comandant al Luftwafe în România, conștient de importanța petrolului românesc pentru mașina de război germană, a ordonat ca în dispozitivul defensiv din zona Ploiești să fie introduse și trupe germane.

companii de jandarmi, acestea din urmă urmând să execute misiuni de poliție militară (Ib., f. 119).

După executarea acestor măsuri, la începutul anului 1941, în zona Ploiești și în localitățile limitrofe erau dislocate efective importante care aveau misiunea să asigure siguranța perimetrului în care se găseau instalațiile petrolifere, respectiv șapte baterii A.A., o baterie de proiectoare, zece secții de mitraliere calibru 13,2 mm, în timp ce spațiul aerian era acoperit de trei escadrile de vânătoare (Ib., f. 9).

Evident, comanda Misiunii Militare germane în România nu a fost mulțumită cu forțele Armatei române dislocate în această regiune, motiv pentru care generalul Alfred Gerstenberg, în calitatea sa de șef al Misiunii Militare germane pentru arma Aerului și comandant al *Luftwafe* în România, conștient de importanța petrolului românesc pentru mașina de război germană, a ordonat ca în dispozitivul defensiv din zona Ploiești să fie introduse și trupe germane. Astfel, la începutul anului 1944, aici era dislocată Divizia 5 Flak, comandată de generalul-maior Julius Kuderna, care avea în subordine unități A.A. dispuse în localitățile Ploiești, Păulești, Tătărani, Bărcănești, Strejnicu și Valea Călugărească (Ib., dosar 23, f. 64).

Trebuie menționat faptul că punctul de comandă al trupelor germane dislocate în zona Ploiești se afla în Pădurea Misleanca, având un efectiv numeros de aproximativ 6.000 de oameni. De asemenea, în Pădurea Buda era dislocată o puternică baterie A.A. germană, deservită de 2.000 de oameni, în timp ce, în zona Băicoi, germanii dispuneau de aproximativ 1.000 de oameni. În preajma orașului Câmpina, trupele germane ocupau rafinăriile de petrol și acid sulfuric, aici fiind dislocați peste 1.000 de militari. De asemenea, în zona Strejnicu, Târgșorul Vechi și Târgșorul Nou se aflau, în poziții defensive, circa 4.000 de militari germani. Orașul Ploiești era încercuit de baterii A.A. deservite de peste 3.000 de germani, care ocupau majoritatea zonelor petrolifere din apropiere, având posibilitatea de a interzice circulația pe Valea Prahovei (Ib.).

În preajma zilei de 23 august 1944, în plină ofensivă a Armatei Roșii pe teritoriul României, zona petroliferă Ploiești era apărată și de efective ale Armatei Regale române, mai exact de Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă, comandat de generalul de brigadă Grigore Moșteoru. Cu un total de circa 11.000 de militari, Marea Unitate se afla în subordinea Corpului 5 Teritorial, comandat de generalul de divizie

Constantin Vasiliu-Rășcanu (AMMN, f. 1 și urm.), numit în această funcție la 16 februarie 1944.

Factorii militari români cu putere de decizie au identificat corect faptul că apărarea zonei petrolifere Ploiești necesita dislocarea unui puternic sistem A.A. menit să respingă eventualele atacuri aeriene ale Aliaților. De aceea, cele mai puternice și mai noi piese de artilerie, respectiv tunurile *Krupp* de 88 mm și 105 mm, primite de Armata română în prima parte a anului 1944, au intrat în organica Brigăzii 8 A.A., însărcinată cu protecția zonei petrolifere Ploiești (Ștefănescu, 2020, p. 323).

DESFĂȘURAREA CONFLICTULUI DINTRE TRUPELE ROMÂNE ȘI EFECTIVELE GERMANE DISLOCATE ÎN ZONA PLOIEȘTI ÎN PERIOADA 23 AUGUST-1 SEPTEMBRIE 1944

Actul de la 23 august 1944, în urma căruia mareșalul Ion Antonescu, conducătorul Statului, a fost arestat, iar România a întors armele împotriva Germaniei, moment asupra căruia nu stăruim în acest studiu, a găsit trupele române și pe cele germane angrenate în cadrul aceluiași dispozitiv defensiv. În aceste condiții, generalul Constantin Vasiliu-Rășcanu, unul dintre oponenții din umbră ai mareșalului Ion Antonescu, a ordonat Marilor Unități și unități din subordinea Corpului 5 Teritorial să ia toate măsurile necesare pentru izolarea și izgonirea trupelor germane staționate în zona Ploiești.

Pornind de la această stare de fapt, în seara zilei de 23 august 1944, „după comunicarea făcută la Radio România și Radio București (...), la orele 22.30, prin care se rupe alianța cu Germania și se cere armistițiul aliaților”, generalul Grigore Moșteoru, comandantul Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă, a alarmat telefonic toate trupele din județul Prahova și județul Dâmbovița, „dându-se ordin asupra modului cum să se procedeze față de armata germană” (Ib.).

Tocmai de aceea, imediat după anunțarea arestării conducătorului Statului și întoarcerea armelor împotriva Germaniei, generalul Moșteoru a emis Ordinul nr. 1/23 august 1944, care cuprindea misiunile pe care Marea Unitate de sub comanda sa trebuia să le execute în zilele următoare, astfel: „În conformitate cu ordinul telegrafic al C. 5 Teritorial se ordonă următoarele:

1. Începând dela această oră, toate unitățile române din zona Dvs. de pază vor fi în stare de alarmă.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

În seara zilei de 23 august 1944, „după comunicarea făcută la Radio România și Radio București, la orele 22.30, prin care se rupe alianța cu Germania și se cere armistițiul aliaților”, generalul Grigore Moșteoru, comandantul Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă, a alarmat telefonic toate trupele din județul Prahova și județul Dâmbovița, „dându-se ordin asupra modului cum să se procedeze față de armata germană” .

În dimineața zilei de 24 august 1944, Comandamentul trupelor germane din România a ordonat Marilor Unități și unități din subordine să execute o serie de misiuni care aveau menirea să protejeze atât trupa, cât și pozițiile ocupate. În primul rând, elementele Armatei germane au barat șoseaua asfaltată în mai multe puncte, respectiv gara Băicoi, Movila Vulpii, tabăra Păulești, bariera Câmpinei, situată în partea de nord a Ploieștiului, precum și bariera principală de intrare în Ploiești, situată în zona de sud a orașului.

2. Se va păstra ordinea în zona Dvs. de pază la instituțiile publice și întreprinderile petrolifere.

3. Elementele armatei germane sunt libere să circule în ordine.

4. Se va împiedica prin toate mijloacele ori ce încercare din partea ori și cui de a incendia sau distruge instalațiile petrolifere.

5. Se vor evita acte de agresiune față de aceia ce nu ne vor provoca.

6. Orice eveniment se va raporta telefonic acestui Comandament.

7. Trimeteți 2 agenți călări la acest Comandament" (Ib.).

În conformitate cu ordinul emis de generalul Moșteoru, în noaptea de 23 spre 24 august 1944, militarii Detașamentului 18 Pază au luat măsuri pentru intensificarea pazei la oficiile telefonice și telegrafice, precum și, în special, la rafinării și întreprinderile petrolifere, pentru a nu fi distruse, întrucât Detașamentul avea date precise că germanii studiaseră în mod amănunțit distrugerea celor mai importante rafinării (Ib.). Interesant este că, în acest interval de timp, trupele germane dispuse în dispozitivul defensiv din zona Ploiești „nu au întreprins nici o acțiune, decât aceia de o vie circulație, care s-a semnalat din primul moment a ruperei alianței” (Ib., f. 1-2).

În dimineața zilei de 24 august, Comandamentul trupelor germane din România a ordonat Marilor Unități și unități din subordine să execute o serie de misiuni care aveau menirea să protejeze atât trupa, cât și pozițiile ocupate. În primul rând, elementele Armatei germane au barat șoseaua asfaltată în mai multe puncte, respectiv gara Băicoi, Movila Vulpii, tabăra Păulești, bariera Câmpinei, situată în partea de nord a Ploieștiului, precum și bariera principală de intrare în Ploiești, situată în zona de sud a orașului (Ib.).

De asemenea, unitățile germane s-au regrupat, pe poziții defensive, în interiorul orașului Ploiești, pe aeroportul Târgșor, podul și gara Buda, pădurea Păulești, pădurea Crângul lui Bot și pe dealul Sângreșului de lângă orașul Moreni, zonă în care s-au reorganizat și membri ai Grupului Etnic German care acționau aici (Ib., f. 2).

În aceste condiții, generalul Grigore Moșteoru a ordonat o serie de măsuri atât pentru dezarmarea trupelor germane, cât și pentru preluarea controlului asupra punctelor de control deținute de acestea. Astfel, Regimentul 9 Călărași, dislocat la Liliești, a primit misiunea „să ia sub ordine recruții Regimentului 10 Roșiori dela Cocorăști Mislii și un batalion din Regimentul 32 Dorobanți dela Lipănești, cu care să se deplaseze pe itinerariul Tintea-Găgeni-Blejoi-Ploiești

pentru a deschide intrarea în Ploiești și a menține ordinea în Ploiești în legătură cu Colonelul Oprescu Comandantul Garnizoanei care nu are la dispoziție trupe suficiente” (Ib.). De asemenea, generalul Moșteoru a acordat o atenție deosebită pazei zonelor petrolifere, motiv pentru care ordonat tuturor unităților din paza zonei petrolifere „să ridice parte din gărzi și să constituie în unități de luptă”, să fie dezarmate elemente germane răzlețe și să se execute atacuri asupra unităților germane „cu unitățile constituite române” (Ib.).

În dimineața zilei de 24 august 1944, Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă, la ordinul generalului Grigore Moșteoru, a executat o serie de misiuni care au avut rolul să anuleze forța combativă a trupelor germane, dar și să interzică accesul acestora în punctele sensibile ale zonei de responsabilitate. Astfel, încă de la primele ore ale dimineții, au fost dezarmate gărzile germane care executau serviciul de pază la rafinările din zona Ploiești întrucât acestea au provocat și au trecut cele dintâi la aceste operațiuni. Interesant este faptul că „dezarmarea s-a efectuat fără a constitui prizonieri, ci au fost lăsați liberi a pleca către Germania” (Ib.).

Pentru detensionarea situației, generalul de brigadă Moșteoru a luat legătura cu generalul-maior Julius Kuderna, comandantul Diviziei 5 Flak germane, informându-l „că este în interesul trupelor germane să profite de timpul liber ce-l mai aveau la dispoziție pentru a pleca în ordine cu arme și bagaje”. De asemenea, generalul român i-a solicitat omologului său german eliberarea colonelului Radu Grunau care „a fost făcut prizonier în dimineața zilei de 24 August a.c. orele 8 întrucât acesta a avut curajul să se ducă la Comandantul german să protesteze că trupele germane îl împiedicau a mărșălui către Blejoi” (Ib., f. 3).

În vâltoarea evenimentelor desfășurate în dimineața zilei de 24 august, trupele germane staționate în Ploiești au recurs la oprirea populației și a trecătorilor români cărora li s-au luat mașini, fapt semnalat comandantului Diviziei 5 Flak germane. Discuția dintre cei doi comandanți nu a fost lipsită de asperități, mai ales în momentul în care generalul german a reproșat că „trupele române presează trupele germane să plece imediat din țară sau să le dezarmeze și că în aceste condițiuni este sub demnitatea unui general german care a sângerat cu trupele sale pentru apărarea țării să se retragă și că așteaptă ordine” (Ib.).

Pentru detensionarea situației, generalul de brigadă Moșteoru a luat legătura cu generalul-maior Julius Kuderna, comandantul Diviziei 5 Flak germane, informându-l „că este în interesul trupelor germane să profite de timpul liber ce-l mai aveau la dispoziție pentru a pleca în ordine cu arme și bagaje”.

După-amiaza zilei de 24 august a adus cu sine a ușoară escaladare a relațiilor dintre trupele române și efectivele germane staționate în zona Ploiești, chiar dacă exista un puternic sentiment de camaraderie consolidat în urma respingerii atacurilor aeriene executate de aviația aliată în 1942 și 1943.

În acest context, generalul de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu, în calitatea sa de comandant al Corpului 5 Teritorial a emis, la ora 13.30 a zilei de 24 august, Ordinul nr. 23546, în fapt *Planul de acțiune* al tuturor Marilor Unități și unități aflate în subordinea sa, în care erau prevăzute următoarele aspecte:

„I. Unitățile germane din Jud. Prahova s-au grupat majoritatea în orașul Ploiești barând intrările, iar altă parte au rămas în Pădurea Păulești.

În concluzie:

Unitățile germane grupate la Ploiești probabil intenționează:

1. Să se regrupeze și organizeze în oraș punându-se astfel în siguranță față de agresiunile ce s-ar putea produce din partea unităților române.

2. Sau să se organizeze cu scopul de a ataca unitățile române pentru a le dezarma și a distruge instalațiunile telefonice, industriale și petrolifere din zonă.

II. Detașamentul 18 Pază Z.P. are misiunea:

a. A fi în măsură a face față unor atacuri inamice din direcția Est către Valea Prahovei în sectorul Aricești Rahtivani-Sud și Cocorăști Capri-Nord, ambele inclusiv.

b. De a ataca, cu toate forțele disponibile pe Valea Prahovei către șoseaua Ploiești-Băicoi-Câmpina trupele germane care au căutat ca în retragere să distrugă punctele sensibile depe șoseaua sau calea ferată Ploiești-Câmpina.

c. A studia un plan de atac concentric cu toate forțele disponibile la sud de linia Câmpina-Văleni în scopul de a încercui orașul Ploiești pentru a distruge sau a dezarma forțele germane care apără orașul” (Ib.).

În acest scop, au fost stabilite sectoarele de responsabilitate ale tuturor unităților de puterea unui regiment sau batalion aflate în subordinea Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, care aveau ordinul să evite contactul de luptă cu trupele germane.

În aceste condiții, în conformitate cu Ordinul Marelui Stat Major nr. 678563 din 24 august transmis cu Ordinul Corpului 5 Teritorial

nr. 23.540 din aceeași zi, Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă a emis Ordinul nr. 2 din 24 august 1944, care cuprindea:

„1. Toate forțele române terestre, aeriene și navale încetează în noaptea de 23/24 August a.c. operațiunile contra armatelor sovietice.

2. Subordonarea trupelor române față de trupele germane încetează imediat.

Se va evita orice conflict cu trupele germane, nefăcându-li-se nici o dificultate la plecarea din țară.

3. Toate unitățile însă se vor opune oricărei încercări de a fi dezarmate și vor împiedica ocuparea instituțiilor publice, civile și militare.

4. Toate firele telefonice și telegrafice germane vor fi scoase din centralele telefonice și telegrafice române, militare și civile.

5. Nu se va mai permite intrarea nici unui militar german sau grup de militari sau unități germane în rafinării sau întreprinderile petrolifere” (Ib., f. 5).

Interesant este faptul că, după ora 14.25, trupele germane s-au regrupat în zona București Nord, atacând capitala din direcția Pipera și Băneasa. Tocmai de aceea, generalul de divizie Gheorghe Mihail, recent numit în funcția de șef al Marelui Stat Major, a ordonat ca nicio trupă germană să nu pătrundă spre Ploiești și București. Urmare a acestui ordin, trupelor germane li se permitea să se deplaseze liber dinspre direcția București sau Mizil către direcția Ploiești-Sinaia-Brașov, fiind interzisă cu desăvârșire deplasarea dinspre direcția Sinaia spre direcția Ploiești-București (Ib., f. 6).

Seara zilei de 24 august s-a caracterizat prin încordarea relațiilor româno-germane în condițiile în care comandanții germani au refuzat să se retragă spre Transilvania și au creat puncte fixe de luptă în zona Ploiești.

Tocmai de aceea, a doua zi efective ale Regimentului 9 Călărași și ale Regimentului 10 Roșiori au dezarmat gărzile germane de la rafinăria Vega și rafinăria Astra Română, luând, în același timp, aproximativ 2.000 de prizonieri din rândul germanilor (Ib., f. 7).

În ziua de 25 august 1944, generalul de brigadă Grigore Moșteoru, comandant al Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, a emis o serie de ordine prin care efectivele din subordinea sa primeau misiuni clare pentru anihilarea forțelor germane dislocate în zona Ploiești.

În ziua de 25 august 1944, generalul de brigadă Grigore Moșteoru, comandant al Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, a emis o serie de ordine prin care efectivele din subordinea sa primeau misiuni clare pentru anihilarea forțelor germane dislocate în zona Ploiești.

Astfel, în dimineața acelei zile a fost emis Ordinul nr. 2, care prevedea următoarele:

„1. Începând dela primirea prezentului ordin, armata română este în război cu armata germană.

2. Veți ridica absolut toate gărzile dela schele, afară de Rafinării, se vor lăsa și întări numai gărzile dela depozitele armatei, telefoane și lucrări de artă.

3. Restul efectivelor se vor regrupa imediat cel mai târziu până la orele 3 astă noapte, în locul cel mai potrivit pentru acțiune contra trupelor germane.

4. Luați legătura cu toate trupele române din imediata Dvs. apropiere, cu care vă puteți ajuta la nevoie; adunați și înarmați la Dvs. pe toți ostașii româniizolați.

5. După ce veți regrupa întreaga unitate, imediat veți proceda la dezarmarea trupelor germane din regiunea Dvs. și cei în trecere.

Pentru grupele mici de germani și coloane mici, veți proceda la dezarmarea lor începând deacum.

Nu admit ca vreun om de sub comanda mea să se lase dezarmat.

Asupra grupurilor de forțe germane mai mari care s-au fixat la teren se va acționa cu forțe pe unități constante” (Ib., f. 8).

Însă, spre sfârșitul zilei, situația pe teren s-a deteriorat deosebit de mult, motiv pentru care comandantul Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă a emis, la ora 19.00, Ordinul Special nr. 7, care stabilea ca unitățile din organica acestei Mari Unități să acționeze pe direcțiile de atac Moreni-Sângeris, Filipești Târg-Nedelea-Brătășanca, aeroportul Târgșor, gara Buda, Mislea-Băicoi-Bordeni, Băicoi-Liliești, Pădurea Păulești-Mizleanca. Un rol important a fost acordat Grupării Colonel Oprescu, dislocată în interiorul orașului Ploiești, compusă din batalionul de garnizoană și Batalionul 2 din Regimentul 7 Dorobanți, care trebuia să reziste în interiorul orașului „până la atacul concentric ce se va da asupra orașului Ploiești” (Ib., f. 9).

Un sector important din cadrul zonei defensive Ploiești era reprezentat de aeroportul Târgșor, capturat în totalitate de trupele germane, în seara zilei de 25 august, odată cu garda românească și comandantul acesteia, comandorul Tănăsescu.

În aceste condiții, colonelul Petre Hrisafi, șeful Statului Major al Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, a întocmit un raport către Comandamentul Corpului 5 Teritorial, în care se specifica faptul

că maiorul Victor Popescu din Regimentul 2 Care de Luptă a primit misiunea să atace aeroportul Târgșor cu o subunitate constituită din 2 companii pe jos din Regimentul 2 Care Luptă, un pluton care luptă, patru piese, Batalionul 5 Pionieri, trupele Flotei 2-a Aviație scăpate din aeroport (Ib.). În continuarea raportului se arăta că, „din recunoașterea făcută de acesta în după amiaza zilei constatându-se că germanii sunt mult superiori trupelor române ce trebuie să atace, s-a raportat Corpului 5 Teritorial cerându-se a se aproba amânarea atacului asupra aeroportului Târgșor, până ce se va realiza un grup de forțe superior germanilor” (Ib.).

Tocmai de aceea, în seara zilei de 25 august, același colonelul Petre Hrisafi a emis Ordinul nr. 485 către maiorul Victor Popescu, care prevedea că „binevoii a cunoaște că sunteți numit Comandantul Detașamentului 10, compus din unitatea Dvs. și Batalionul 5 Pionieri. Misiunea: A pune stăpânire pe aeroportul Târgșorul Nou unde se pare că forțele germane depășesc pe cele române. În acest scop vă veți deplasa imediat pe itinerariul Filipești-Nedelea-Ariceștii Rahtivani-Târgșorul Nou, unde veți opri mașinile la o distanță convenabilă de unde nu vă poate descoperi intenția și veți lua contact cu Lt. Colonel Govella care vă va da toate lămuririle în vederea îndeplinirii misiunii. De executare veți raporta imediat ce s-a înfăptuit pentru a raporta la Corpul de Armată” (Ib., f. 11). Acest ordin era firesc în condițiile în care, în conformitate cu Raportul nr. 6 emis în seara zilei de 25 august, ora 22.00, de Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă către Corpul 5 Teritorial, reieșea că unitățile germane erau în curs de regrupare pe comunicațiile care conduceau spre Ploiești, acestea fiind dislocate în detașamente compacte, cu putere de foc importantă, în sectoarele Ploiești, aeroportul Târgșorul Nou, Pădurea Păulești-Mizleanca, Băicoi și Moreni.

În ziua de 26 august au început, practic, cele mai importante confruntări dintre trupele române și efectivele germane dislocate în zona Ploiești. Astfel, în subsectorul Moreni acționa Gruparea Maior Prună, care avea în subordine Batalionul 2 Vânători Gardă, o companie din Regimentul 22 Infanterie, o companie din Batalionul 3 Vânători Moto, la care se adăuga o companie din Batalionul de pompieri. Pe tot parcursul zilei de 26 august, în urma unor atacuri succesive, această grupare a cucerit, rând pe rând, dealul Pleașa, dealul Tuicani și dealul Sângerisului. În luptele date în cursul acestei zile, Gruparea

În ziua de 26 august 1944 au început, practic, cele mai importante confruntări dintre trupele române și efectivele germane dislocate în zona Ploiești. Astfel, în subsectorul Moreni, acționa Gruparea Maior Prună care avea în subordine Batalionul 2 Vânători Gardă, o companie din Regimentul 22 Infanterie, o companie din Batalionul 3 Vânători Moto, la care se adăuga o companie din Batalionul de pompieri.

Un rol important a fost acordat Grupării Colonel Oprescu, dislocată în interiorul orașului Ploiești, compusă din batalionul de garnizoană și Batalionul 2 din Regimentul 7 Dorobanți, care trebuia să reziste în interiorul orașului „până la atacul concentric ce se va da asupra orașului Ploiești”.

În subsectorul Mislea-Banlok și subsectorul Câmpina, unde acționau efectivele Regimentului 10 Roșiori, trupele române s-au opus unităților germane care voiau să treacă spre Nord. În subsectorul Tintea, Batalionul 9 Vânători Gardă a lichidat 5 secții germane A.A. de 20 mm, capturând 143 de prizonieri și material de război.

Maior Prună, transformată în Gruparea Căpitan Sirca, după rănirea și evacuarea primului comandant, a avut un ofițer mort, 4 ofițeri răniți, 4 soldați morți și 15 soldați răniți, luând, însă, aproximativ 300 de prizonieri germani (Ib. f. 12-13).

În subsectorul Dițești, ofensiva germană dată pe direcția Filipeștii de Pădure, unde se afla dislocat Punctul de Comandă al Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, a fost oprită de plutonul contraparașutiștilor aflat în organica Regimentului 2 Vânători. Către ora 14.00, această subunitate a fost întărită cu două companii transportate auto, sprijinite de două tunuri A.A. grele tractate. Această formațiune de luptă a fost comandată direct de colonelul Petre Hrisafi, șeful de Stat Major al Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă care, până la miezul nopții, a cucerit întreg dealul Sângerîșului, făcând joncțiunea cu Gruparea Maior Prună (Gruparea Căpitan Sirca) și Gruparea Maior Andrei. În urma acestei misiuni, trupele române au făcut în jur de 200 de prizonieri germani, scoțând din luptă o baterie de artilerie de 88mm, o baterie de 20 mm, precum și 10 mașini de transport trupe (Ib., f. 13).

În subsectorul Mislea-Banlok și subsectorul Câmpina, unde acționau efectivele Regimentului 10 Roșiori, trupele române s-au opus unităților germane care voiau să treacă spre Nord. În subsectorul Tintea, Batalionul 9 Vânători Gardă a lichidat 5 secții germane A.A. de 20 mm, capturând 143 de prizonieri și material de război (Ib.).

În subsectorul Băicoi-Buda „și-a făcut apariția un tren blindat german, ce face naveta între gara Băicoi și Buda. S-au luat măsuri de deraerea lui prin scoaterea liniei din buloane în apropierea gării Băicoi. În gara Buda a fost adus un tren cu artilerie A.A. grea pe C.F.R.; deasemeni, numeroase guri de foc A.A. cu misiune de a trage asupra trupelor române din zonă” (Ib.). Și, nu în ultimul rând, în subsectorul Plopeni, Regimentul 3 Călărași purtat a capturat 250 de prizonieri (Ib., p. 31).

În ziua de 27 august, situația s-a tensionat, astfel încât s-au desfășurat ciocniri directe între cele două forțe combatante. Încă de la primele ore ale dimineții, inamicul a continuat gruparea în pădurea Păulești, pădurea Buda, Crângul lui Bot și la sud de Ploiești. De asemenea, formațiuni germane au executat acțiuni de atac izolate asupra trupelor române, mai ales asupra unităților A.A. Din cauza legăturilor telefonice întrerupte, în Ploiești situația era neclară, astfel încât la Comandamentul Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă

a ajuns informația potrivit căreia toate formațiunile române din Ploiești puse sub ordinele Comandantului Col. Oprescu Spiridon s-au retras în Blejoi spre a evita o luptă în oraș cu forțe superioare germane. De asemenea, în cursul nopții de 27 spre 18 august, o companie germană, profitând de întuneric, „s-a strecurat pe la vest de Filipeștii de Pădure și a căutat să atace în 3 rânduri localitatea, dar a fost respinsă” (Ib., f. 14).

În aceste condiții, la 27 august 1944, Corpul 5 Teritorial, sub semnătura generalului de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu, a emis Ordinul Special nr. 13 către Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă, în care se preciza faptul că germanii au ocupat zone din norul și estul orașului Ploiești. De asemenea, în pădurea Păulești, dar și în sectorul Valea Călugărească, germanii au organizat coloane moto care așteptau ordinul de deplasare pe direcția nord Ploiești. Prin acest document, Comandamentul Corpului 5 Teritorial informa Marea Unitate din subordine că acțiunile germane, desfășurate în perioada 24-27 august, au avut scopul de a asigura libertatea de acțiune a trupelor aflate pe front.

Ordinul Special nr. 13 stabilea că principala misiune a Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă era să se deplaseze cu toate unitățile „în măsură de a ocupa o poziție călare pe drumul restaurantului Dobrescu-Călinești, pentru a interzice șoseaua Ploiești-Câmpina” (Ib.).

Generalul de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu a ordonat generalului de brigadă Grigore Moșteoru ca Marea Unitate aflată sub comanda acestuia să ocupe o poziție de flanc între cantonul nr. 15-calea ferată Ploiești-Văleni-Km. 25-nord Cap Roșu. Pentru executarea acestui ordin era necesară atacarea și ocuparea gării Băicoi, punct strategic important situat între Ploiești și șoseaua de acces spre Valea Prahovei.

În continuare, ordinul prevedea că trebuia să se păstreze, în linia întâi, un minimum de forțe, urmând ca rezerva să fie puternică pentru a contraataca sau a manevra o eventuală învăluire. De asemenea, erau stabilite și principalele forțe care urmau să participe la această misiune, respectiv Regimentul 5 Pionieri, Regimentul 5 Artilerie Grea și Regimentul 1 Artilerie Moto, care urmau să fie retrase din zona Târgșor și dislocate pe noul aliniament, în timp ce Divizionul 28 A.A. și bateria de artilerie din organica Regimentului 5 Artilerie Grea, respectiv 3 piese de calibru 76,2 mm, urmau să sprijine cu foc acțiunea Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă (Ib., f. 15).

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Ordinul Special nr. 13 stabilea că principala misiune a Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă era să se deplaseze cu toate unitățile „în măsură de a ocupa o poziție călare pe drumul restaurantului Dobrescu-Călinești, pentru a interzice șoseaua Ploiești-Câmpina”.

În conformitate cu ordinul primit de la eșalonul superior, generalul de brigadă Grigore Moșteoru, în calitate de comandant al Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă, a emis un Ordin de Operații care prevedea, cu exactitate, misiunile de luptă care urmau să fie executate de unitățile și subunitățile din subordine, în condițiile în care se dorea neutralizarea tuturor forțelor germane grupate în orașul Ploiești și în pădurea Păulești.

Principala misiune a Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă era să intercepteze calea ferată și șoseaua asfaltată în regiunea gării Băicoi și să interzică circulația pe calea ferată și șosea.

În linia întâi a fost dispusă Gruparea Maior Negulescu era dislocată în dispozitiv în trei sectoare distincte. Astfel, în centru era dispusă Compania 3 din Batalionul 6 Dorobanți care avea misiunea de a ataca gara Băicoi călare pe șoseaua Florești-gara Băicoi. Flancul drept a fost ocupat de Batalionul 5 Vânători Moto care urma să atace „pe direcția cota 312 km. 20 pe C.F. asigurând dreapta întregului dispozitiv de atac” (Ib.). La flancul stâng au fost dispuse efectivele Batalionului 22 Infanterie care a primit misiunea să atace pe direcția Florești-Km. 20.

În spatele dispozitivului din linia întâi, mai exact pe aliniamentul Valea Prahovei-Călinești, se aflau rezerva Divizionului 10 Roșiori și Batalionul 2 Vânători care aveau misiunea de a interveni în contraatac de flanc în caz de reacțiune a inamicului (Ib.).

Acoperirea și sprijinul cu foc de artilerie erau asigurate de Bateria 75 mm din organica Regimentului 5 Artilerie Grea, precum și de Secția de captură de 88 mm. De asemenea, la această acțiune participau și subunități ale Divizionului 28 A.A. care aveau misiunea de a bate cu foc efectivele germane dislocate în sectorul Băicoi, precum și pe creasta Dealului Dorobanți.

Rezerva strategică, deosebit de puternică, era compusă din Gruparea Locotenent-colonel Pleșoianu (efective din Regimentul 3 Călărași, un batalion din Regimentul 6 Dorobanți și Compania 2 Care Luptă Renault), Regimentul 9 Călărași Batalionul 9 Vânători Gardă și Gruparea Colonel Spiridon Oprescu (2 batalioane din Regimentul 7 Dorobanți, un batalion din Regimentul 32 Dorobanți, Compania 3 Jandarmi comandată de căpitanul Pricop).

Luptele desfășurate pe tot parcursul zilei de 28 august 1944 au fost deosebit de puternice, așa cum reiese și din Raportul Informativ nr. 29 din 28 august semnat de generalul de brigadă Grigore Moșteoru,

comandantul Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă, și contrasemnat de colonelul Petre Hrisafi, șeful de Stat Major al acestei Mari Unități: „După ce trupele noastre au interceptat C.F. și șoseaua asfaltată gara Băicoi, inamicul a căutat să contraatace la ora 18 în flanc Batalionul 22 Infanterie din stânga dispozitivului pe direcția Cap Roșu-Florești. Contraatacul inamic fiind susținut cu focurile mai multor baterii A.A. germane, a determinat replierea companiei din stânga dispozitivului. Situația a fost restabilită de Comandantul Grupărei, Maior Andrei, un ploton care luptă și un escadron cavalerie” (Ib.).

Interesant este faptul că generalul Moșteoru cunoștea starea de spirit a trupelor germane, demoralizate de situația în care se găseau: „Mulți Austrieci s-ar preda, însă nu sunt lăsați de național-socialiști și de ofițeri” (Ib.). De asemenea, aceștia se temeau să nu fie luați prizonieri de către sovietici, cunoscut fiind tratamentul dur pe care îl aplicau prizonierilor.

La sfârșitul zilei de 28 august, Detașamentul Maior Negulescu a reușit să pună stăpânire pe gara Băicoi și o bună parte din instalațiile petrolifere din zonă, însă contraatacurile repetate ale germanilor au obligat trupele noastre să se retragă și să abandoneze șoseaua asfaltată, precum și Dealul Dorobanțu (Ib., f. 19).

În aceste condiții, în dimineața zilei de 29 august, luptele au fost reluate cu și mai mare înverșunare. De aceea, comandantul Corpului 5 Armată a ordonat „intrarea în subordinea Detașamentului a tuturor unităților aflate pe Valea Teleajenului - totodată mai pune la dispoziție 7 care luptă model vechi pentru a fi întrebuințate în lungul comunicației Blejoi-Lipănești” (Ib.).

În același timp, efective din Regimentul 3 Călărași, Batalionul 6 Dorobanți și un pluton din Batalionul 9 Vânători Gardă au fost introduse în dispozitiv cu misiunea să intercepteze șoseaua astfaltată și să degajeze trupele germane din Pădurea Țigăneasca și satul Cotoiu.

La ora 13.00, în urma unor atacuri repetate, Subgruparea Locotenent-colonel Pleșoianu a reușit să degajeze șoseaua astfaltată și, astfel, să interzică o eventuală afluire a trupelor germane pe direcția de atac Ploiești (Ib., f. 23).

În condițiile în care trupele române nu au putut elibera aeroportul Târgșor și Pădurea Crângul lui Bot, din cauza focului puternic deschis de către artileria germană, Corpul 5 Teritorial a revenit cu Ordinul de Operații nr. 19, înregistrat cu nr. 1675 din 29 august 1944, în care se specifica, în mod clar, faptul că această Mare Unitate a primit misiunea

În dimineața zilei de 29 august 1944 luptele au fost reluate cu și mai mare înverșunare. De aceea, comandantul Corpului 5 Armată a ordonat „intrarea în subordinea Detașamentului a tuturor unităților aflate pe Valea Teleajenului - totodată mai pune la dispoziție 7 care luptă model vechi pentru a fi întrebuințate în lungul comunicației Blejoi-Lipănești”.

În conformitate cu ordinul primit de la eșalonul superior, generalul de brigadă Grigore Moșteoru, în calitate de comandant al Detașamentului 18 Pază Zonă Petroliferă, a emis un Ordin de Operații care prevedea, cu exactitate, misiunile de luptă care urmau să fie executate de unitățile și subunitățile din subordine, în condițiile în care se dorea neutralizarea tuturor forțelor germane grupate în orașul Ploiești și în pădurea Păulești.

„de a distruge forțele inamice inițial din zona Buda și ulterior din zona Păulești pentru a pune stăpânire cât mai repede pe nodul de comunicație Ploiești. Pentru îndeplinirea misiunii de mai sus Corpul 5 Teritorial va ataca în dimineața zilei de 30 august a.c. în direcția generală Gara Băicoi, Movila Mare, Gara Buda” (Ib.).

Baza de plecare a trupelor române era dispusă pe aliniamentul Liziera Est Nedelea-cota 270 Movila lui Dobre-Movila Mare 288 la km 75-Liziera Sud Băicoi-Liliești-Tintea-Găgeni-Liziera Sud Boldești. În acest sens, au fost constituite trei grupări de forțe, cu structură și misiuni bine stabilite. Astfel, Gruparea General Moșteoru, cu unitățile din subordine dispuse la sud-est de șoseaua Ploiești-Câmpina, între km. 83 și 75, urma să atace călare pe calea ferată în direcția generală Buda (Ib.).

Gruparea Colonel Turtureanu, formată din Batalionul 6 Dorobanți, Regimentul 3 Călărași, Batalionul 2 Vânători Gardă, Regimentul 9 Călărași și Regimentul 9 A.A., a primit ordin să atace pe direcția generală Băicoi-Tufanii lui Berca-Pădurea Mizileanca-Nord-Vest cota 215. Nu în ultimul rând, Gruparea Colonel Batcu, formată din unitățile Diviziei 5 Infanterie, avea misiunea să atace pe direcția Boldești-Blejoi-Ploiești (Ib., f. 23-25).

În aceste condiții, în seara zilei de 29 august, Gruparea General Moșteoru, în fapt Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă, a emis Ordinul de Operații nr. 39, în care se specifica faptul că această Mare Unitate avea misiunea de a ataca, în dimineața zilei de 30 august, pe direcția generală Filipeștii de Târg-Buda-Ploiești, pentru a captura și a distruge forțele germane dislocate în Pădurea Filipești și în sectorul Buda.

Pentru declanșarea acestei acțiuni de luptă, generalul Grigore Moșteoru a ordonat constituirea a trei subgrupări. Astfel, Subgruparea Maior Andrei, cu obiectiv principal eliminarea trupelor germane din Pădurea Buda, avea dispuse în linia întâi efective ale Divizionului 2 din organica Regimentului 10 Roșiori și Batalionului 2 Vânători Gardă, în timp ce în linia a doua se găseau Batalionul 22 Infanterie și Compania 3 din Batalionul 6 Dorobanți. Sprijinul de artilerie era asigurat de bateriile A.A. din zonă, precum și de o baterie din Divizionul comandat de locotenent-colonelul Teodorescu amplasat în regiunea Vest Nedelea.

Subgruparea Maior Victor Popescu, de asemenea cu obiectiv general curățarea Pădurii Buda, avea linia întâi formată din subunități ale Batalionului 2 Vânători Gardă dispuse în sectorul cota 279, Batalionului 5

Pionieri, care acopereau sectorul situat între Sud șoseaua asfaltată și Est Nedelea, precum și plutonul care de luptă.

Linia a doua era asigurată de două companii pe jos din organica Regimentului 2 Care Luptă, sprijinul de artilerie aparținând Divizionului comandat de locotenent-colonelul Teodorescu.

Subgruparea Locotenent-colonel Dorin era formată din Compania 22 Infanterie, Compania 3 Vânători Moto și câte o companie din Brigada 5 A.A. și Flotila de Aviație. Rezerva acestei subgrupări era formată din efective ale Companiei pe Jos din organica Regimentului Artilerie Grea dislocat în sectorul Filipeștii de Târg. Această subgrupare a primit ordin să atace pe direcția generală Zalhanaua-Târgșorul Nou-Crângul lui Bot pentru ocuparea aeroportului Târgșor (Ib., f. 25-26).

În cursul nopții de 29 spre 30 august 1944, a fost distrusă linia ferată Buda-Băicoi la Km. 15, pentru imobilizarea trenului blindat, de către Regimentul 5 Pionieri și o subunitate din organica Regimentului Pionieri Aero comandată de sublocotenentul Cosma.

În conformitate cu rapoartele emise de generalul Grigore Moșteoru, comandantul Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, care avea în subordine toate unitățile române dislocate în această zonă, încă de la primele ore ale zilei de 30 august s-au dat lupte grele pentru alungarea trupelor germane: „Lupta este grea. Din pomi, din barăci și clădirile din pădure se revarsă un foc ucigător. În prima linie pe axul principal Nedelea-Gara Buda, Comandantul Detașamentului, G-ral Moșteoru, însoțit de Maior Brăileanu, conduce și îmborbătează ostașii care nu se opresc cu tot focul ucigător. Nemții sunt capturați rând pe rând, fiind scoși cu grenada și baioneta din șanțuri, clădiri etc.” (Ib.).

La ora 18.00, pădurea și gara Buda au fost cucerite de către români, ocazie cu care au fost făcuți 400 de prizonieri germani. Această victorie a fost scump plătită de către români care au avut 3 ofițeri morți și 4 răniți, 2 subofițeri morți și 3 răniți, precum și 35 de soldați morți și 105 răniți (Ib., f. 27-28).

Însă, în jurul orei 20.00, a avut loc un incident neașteptat, odată cu declanșarea unui bombardament de artilerie și branduri asupra Punctului de Comandă a Grupării Maior Popescu, precedat „de focuri vii de pușcă, pistol-mitralieră, care răspund la fel cu foc în sectorul Batalionului 4 Vânători Moto. Pocnitorile fiind diferite de ale nemților, bănuindu-se a fi românești sau probabil rusești se începe a se striga

Încă de la primele ore ale zilei de 30 august 1944 s-au dat lupte grele pentru alungarea trupelor germane: „Lupta este grea. Din pomi, din barăci și clădirile din pădure se revarsă un foc ucigător. În prima linie, pe axul principal Nedelea-Gara Buda, Comandantul Detașamentului, G-ral Moșteoru, însoțit de Maior Brăileanu, conduce și îmborbătează ostașii care nu se opresc cu tot focul ucigător. Nemții sunt capturați rând pe rând, fiind scoși cu grenada și baioneta din șanțuri, clădiri etc.”.

Baza de plecare a trupelor române era dispusă pe aliniamentul Liziera Est Nedelea-cota 270 Movila lui Dobre-Movila Mare 288 la km 75-Liziera Sud Băicoi-Liliești-Tintea-Găgeni-Liziera Sud Boldești. În acest sens, au fost constituite trei grupări de forțe, cu structură și misiuni bine stabilite.

din liniile Batalionului că aci sunt români, atât în românește cât și în rusește. După circa 20 de minute, focul încetează. Din față apar ostași ruși” (Ib., f. 28).

Până în seara zilei de 31 august, în urma unor schimburi de focuri răzlețe, Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă a reușit să înfrângă rezistența germană și să fie stăpână pe zona petroliferă, capturând prizonieri și materiale (Ib.). Detașamentul 18 Pază Zona Petroliferă a reușit să îndeplinească ordinele Corpului 5 Teritorial, motiv pentru care, la 1 septembrie 1944, comandantul acestei Mari Unități, generalul de divizie Constantin Vasiliu-Rășcanu, a emis Ordinul de Zi nr. 480, care prevedea: „Operațiunile ce au avut loc între 23 August și 1 Septembrie 1944 pe teritoriul C.5 T. s-au terminat cu cel mai deplin succes, reușindu-se a se desarma totalitatea unităților germane aflate în zona petroliferă, capturându-se numeros material de artilerie, armament automat și cca. 9000 prizonieri. Mă înclin în fața mormintelor celor căzuți și care rămân pildă de eroism pentru noi și pentru generațiile viitoare. Celor răniți le doresc o cât mai grabnică însănătoșire. Ofițerilor, Sub. Of. și trupeii din unitățile ce au luptat sub ordinele mele, le adresez cele mai vii mulțumiri și pentru a răsplăti înaltele virtuți ostășești, dovedite în lupte:

ORDON

Citarea prin Ordin de Zi a Ofițerilor, Sub. Of. și trupeii din toate unitățile ce au luptat între 23 August și 1 Septembrie 1944, sub ordinele C 5. T., pentru modul strălucit cum au dus la îndeplinire misiunea încredințată”. (Ib., f. 30-31).

CONCLUZII

Actul de la 23 august 1944 a dus la apariția unei stări paradoxale, și anume aliații de până la ora 22.30 au devenit, brusc, inamici. În aceste condiții, în conformitate cu ordinele date de Marele Stat Major român, trupele române dislocate în sistemul defensiv din zona petroliferă Ploiești au fost puse în situația să întoarcă armele împotriva celor cu care, în 1942, 1943 și 1944, au respins, cu mari sacrificii umane, atacurile aeriene ale aliaților împotriva rafinărilor și sondelor de petrol de pe Valea Prahovei.

Cele aproape 10 zile de încleștări dintre trupele române și forțele germane s-au soldat cu morți și răniți de ambele părți și datorită

refuzului comandanților germani, îndreptățit până la un anumit punct, de a se preda Armatei române.

Ziua de 1 septembrie a însemnat anihilarea tuturor punctelor de rezistență germană dispuse în zona petroliferă Ploiești și, implicit, recunoașterea meritelor tuturor unităților care se aflau în organica Detașamentului 18 Pază Zona Petroliferă, Mare Unitate comandată de generalul de brigadă Grigore Moșteoru, unul dintre cei mai pragmatici și eficienți comandanți români care au acționat în contact direct cu efectivele germane de pe teritoriul României.

RESURSE BIBLIOGRAFICE:

1. AMMN/Arhiva Muzeului Militar Național *Regele Ferdinand I*, colecția *Manuscrise*, Mss. 496, *Registrul Jurnalului de Operații al Detașamentului 18 Pază Z.P. de la 23-31 August 1944*, f. 1 și următoarele.
2. AMNR/Arhivele Militare Române, fond Corpul 10 Armată, dosar 124; fond Marele Stat Major-Direcția Operații (Secția Operații; Secția a III-a Operații), dosar 1877.
3. Gl.bg. (r.) prof.univ.dr. Ciobanu, N., mr. lect.univ. dr. Șerban, M. (2011). *Situația Armatei române la intrarea în vâltoare celui de-Al Doilea Război Mondial*, în coord. comandor conf. univ. dr. Olimpiu Manuel Glodarenco, *România în focul războiului (1941-1945). Volum de studii*. Constanța: Editura Muzeului Marinei Române.
4. *Istoria militară a poporului român*, vol. VI. (1989). București: Editura Militară.
5. *Monitorul Oficial*, nr. 14 din 20 ianuarie 192; nr. 125 din 2 iunie 1939.
6. Ștefănescu, Al.V. (2020). *În umbra Marelui Reich. Tehnica de luptă a armatei române pe Frontul de Est (1941-1944)*. Târgoviște: Editura Cetatea de Scaun.

